

EVOE

Okt 2013 · 19:e årgången.

JANNE SKÅRSTEDT

Henrik Mickos, Ordförande i Arbetsgraderna, får en utförlig presentation på sidan 3

I detta nummer bland annat:

Stor-Mästaren har ordet	sid 2	Br Martin Stugart om C J Uddman	sid 10-11
Porträtt av Br Henrik Mickos	sid 3	Strålande väder på årets Bellmandag	sid 12
Br Hans Gentzel om prästerliga vapen	sid 4	Läs om PB	sid 13
Bellmans visioner vann konsttävlingen	sid 6-7	Br Harald Iversen om Bellmansspelen	sid 14
PB-Senioren på utflykt	sid 7	Ny skylt från Samfundet S:t Erik	sid 15
Inbjudan Barbara 2013	sid 8-9	DBKs Ungernresa	sid 16

EVOE nr 2/2013 • 19:e årgången • Ansvarig utgivare: Åke Pilotti • Redaktör: Michael Masoliver • Grafisk form: Nalle Malmborg • Manusstopp nästa nr: 14 mars 2014.

Fotografer i detta nr: Janne Skårstedt, Per Furusjö, Dagobert Billsten, Claes Tottie, Michael Masoliver

Stor-Mästaren har ordet

Vilken fantastisk sommar vi fick uppleva i år! Hos mig på Ingarö hade vi bara regn vid ett fåtal tillfällen, och högre makter såg till att dessa inträffade nattetid.

Batterierna kunde följaktligen laddas kontinuerligt inför det nya PB-året med spelningar på sommarfester med gruppen Jämt i hammar'n, RIB-båts- och vattenskoterfärder samt ett sista besök längst ute i havsbandet vid Tärnskär och bastubad på Lökholmen vid Sandhamn förra helgen.

Redan före sommaren avgjordes den konsttävling som utlystes i samband med 75-årsjubiléet för Stamhuset (se EVOE april 2013). Nästan 40 verk av genomgående hög kvalité lämnades in, producerade av både amatörer och etablerade konstnärer. Juryn, under ledning av konstnären Björn Krestesen utsåg enhälligt konstnären Jan Mankers Bellmans visioner till vinnande konstverk. Manker har i fantasin tagit bort byggnader som i dag skymmer den utsikt Bellman hade över vår Stolta stad och, enligt juryns utlåtande, "skapat en tidlös båge från dåtid till en drömsk framtid".

Som ett led i den pågående donationskampanjen har konstnären nu framställt 225 numrerade blad (läs mer på sid 6-7).

En viss abstinens kunde så småningom kännas under den på PB-möten fattiga sommaren men den botades genom ett "strandhugg i den bricolistiska ö-världen" i form av Bellmandagen som firades i strålande väder.

För 185:e gången samlades Systrar och Bröder på Hasselbacken där Lekare i 1700-talsdräkter och DBK framträdde, oss alla samt den på Djurgården flanerande kulturtörstande allmänheten till båtnad och förnöjelse. I en stilfull och välorganiserad kortege vandrade vi sedan under sång bakom den svenska fanan och våra standar ut till Bellmanbysten, där Br Sören Sunmo högtidstalade, en valthornskvartett i 1700-talsdräkter spelade, allsång klingade och en vacker krans nedlades vid Bellmans byst. Med DBK:s framförande av "Min stamfar" klingande i öronen vandrade vi efter middagen nöjda hem till sommarens fortsatta upplevelser.

Bellmandagen livade ännu minnet då det var dags att starta det nya Bricole-året vilket inleddes med Ämbetsmannaträffen. Under spirituella former berättade representanter för PB:s olika grupperingar om vad man planerat inför det nya året. Efter mötet kände alla Brr att de var i fullkomlig säkerhet inför den nya säsongen.

I skrivande stund har även Grad III och Grad IX genomförts på ett strålande sätt, och nu ser vi fram mot Grad I, Grad VI – då våra Kärälskeliga inbjuds – samt vår stora högtid, Barbaradagen!

En sak som dock oroar oss mycket är den beslutade ombyggnaden av Slussområdet. Mycket omfattande sprängningsarbeten i Katarinaberget kommer att utföras under de kommande åren i närheten av vårt kära Stamhus. En inventering av samtliga värdeföremål som förvaras i huset pågår för att vi skall veta om något skadas under projektets gång.

Flera Brr har hört av sig och varnat för vad som kan inträffa, och DHS har gett Stamhusintendenten Lars Cardelöv i uppgift att leda våra förberedelser inför arbetet. Av egen erfarenhet vet jag att vi även måste dokumentera Stamhusets skick och kontinuerligt övervaka det under de kommande åren för att direkt kunna anmäla eventuella skador.

Vårt Stamhus är förmodligen rätt sårbart då det inte har stöd från någon direkt angränsande fastighet och Br DSM Roland Berg har liknat huset vid en PB-ark som strandat och tronar i solitär splendid isolation på Ararats/Söders sluttningar.

Som Stor-Mästare får man uppleva många ljusa och minnesrika ögonblick, men man får även handskas med besvärliga situationer och dystra besked. Tyvärr får man ofta höra att någon bricolist har drabbats av svår sjukdom eller avlidit. Under sommaren fick vi veta att vår eminente violinist i DBM, Br Curt Dahlin, ramlat omkull och hittats medvetslös i sin trädgård. Det kunde så småningom konstateras att en halskota krossats varför Curt nu är totalförlamad och måste andas med hjälp av respirator.

Br Curt hade blivit kallad att bli dubbad till Riddare av Konung Magnus Orden på Grad IX nu i lördags och han ville så gärna gå. Samtliga Brr och tjänstgörande ställde naturligtvis upp och hjälpte till så att vår drabbade Broder skulle kunna vara med. Curt hade en utomordentligt professionell assistent samt barnbarnet Miranda med sig, vilka fick sitta i Kansliet under ritualens genomförande men som kunde kallas in om Curt skulle behöva hjälp. Detta inträffade under de första minuterna och då stoppade helt enkelt SCM Christer Alexandersson gradgivningen tills dess assistenten hade hjälpt Curt och gått ut.

Vi som var med blev mycket rörda då Curt anlände i sin rullstol, både för att vi förstod att det varit mycket tröttande för honom att ha förflyttats från sjukhuset till Stamhuset, men främst för att han såg så lycklig ut över att få vara tillsammans med sina Medbröder och bli dubbad. Efter ritualen lyste Curts ansikte av lycka trots att han blivit mycket trött i den varma salen. Curt har nu bestämt sig för att försöka gå på en av Theaterorkesterns Beatleskonserter på Nalen.

I min ålder har man all anledning att betänka hur bräcklig tillvaron är och att man bör vara försiktig med den tid man har på jorden. Med åren blir de ord den romerske poeten Horatius skrev allt mer aktuella: Carpe diem quam minimum credula postero (Plocka din dag, medan den är! Tro ej den dag som blir! Tack för hjälpen med den fina översättningen, Br Håkan Hagwall).

Er tillgivne Stor-Mästare
Åke Pilotti

Sammanträdesdagar 2014

Lördag 18 jan	Stora Konseljen
Onsdag 5 feb	Prövning Grad X
Lördag 8 feb	Grad X
Lördag 8 mar	Grad II
Lördag 5 apr	Grad IV
Fredag/lördag 11 & 12 apr	DBA
Torsdag 24 apr	Stora Rådet
Lördag 26 apr	RSK
Lördag 10 maj	Årsmöte+Vårhögtidsdag Grad I, VII
Lördag 26 jul	Bellmandagen
Onsdag 10 sep	Ämbetsmannaträff
Lördag 20 sep	Grad III
Lördag 4 okt	Grad IX
Lördag 11 okt	Grad I
Söndag 2 nov	Grad VI
Tisdag 2 dec	Grad V Förgrad
Onsdag 3 dec	Grad VIII Förgrad
Söndag 7 dec	Grad V + Barbara

”Brödraskap handlar om att bry sig om”

Är du ny inom PB och vill uppleva den fina gemenskapen? Engagera dig i så fall gärna i någon av Sällskapets talanggrupper. Det rådet ger Br Henrik Mickos, Ordförande i Arbetsgraderna och medlem i Teatern, Kören, Lekarna och Traktörerna.

Med sina många engagemang inom PB är Br Henrik Mickos en framträdande personlighet inom Sällskapet. Dessutom är han, i egenskap av Ordförande i Arbetsgraderna, en av de Bröder som nyantagna medlemmar först får stifta bekantskap med.

I den rollen är han också en av dem som slår an tonen för vad ett medlemskap i PB egentligen innebär. En kulturbärare, om man så vill, som gärna tar upp ämnen som brödraskap, omtanke och humor i både välkomstbrev och tal till recipienderna.

Redan från första början får recipienderna klart för sig att PB är ett sällskap där Bröder skrattar med varandra – aldrig åt varandra.

– För mig går brödraskap längre än kamratskap, säger Henrik Mickos. Brödraskap handlar om att bry sig om, och en Broder bryr man sig om extra mycket. Det här är en gemenskap. Jag vill att de nya Bröderna ska känna att de är en del av en skojig samling människor. De ska känna: Här får jag vara med, och det är viktigt att just jag får vara med!

En av Henrik Mickos hjärtefrågor är att ge Bröderna inom PB fler tillfällen att träffas och umgås, vilket var anledningen till att han för tre år sedan tog initiativ till eftersitsar efter Måltidskalasen. En annan hjärtefråga är att engagera fler Bröder i talanggrupperna.

– Det finns en plats för alla. Det spelar ingen roll om du är ung eller gammal, proffs eller amatör, musiker eller administratör. Du måste inte stå på scen eller vara musikalisk. Intresse för historia eller matlagning räcker långt. Det här ska vara kul. Det är inte fråga om att göra karriär.

Ännu 28 år efter sitt eget inträde minns Henrik Mickos den omtumlande känslan av att bli upptagen i Sällskapet. Eller som han skriver i sitt senaste välkomstbrev till recipienderna inför Grad I: ”Hur många kommer inte ihåg den första stunden i PB!? Man är nervös och efteråt minns man inte mycket av vad som hände. Allt var nytt och allt slog emot en. Historien, traditionen, kläderna, musiken, maten, dryckerna, människorna och så framför allt den allestädes närvarande humorn!”

JANNE SKÄRSTEDT

– Det var en kul och överväldigande upplevelse. På den följande Barbara kom en man med en massa medaljer fram till mig och sade: Vad roligt att just du är med! Det visade sig vara den blivande Stormästaren Sven Olof Forselius. Det var en viktig händelse som gjorde stort intryck.

Vad förväntar du dig av dagens nya medlemmar?

– Det är bra om de uppskattar traditioner och sätter värde på humor. Men det viktigaste är att vi alla trivs tillsammans med varandra. För mig är en bricolist en människa med en varm och god inställning till sina medmänniskor. Det tycker jag också att vi lever upp till inom Sällskapet. ■

Michael Masoliver

Henrik Mickos

I PB: Medlem sedan 1985, Riddare av Svarta korset sedan 2012 (Grad XI).
Aktuell som: Ordförande i Arbetsgraderna, som sysselsätter cirka 60 Bröder.
Ålder: 54. Född i Finland, kom till Sverige 1967.
Om att få tiden att räcka till: Det gäller att vara strukturerad och passionerad. Men ibland vill tiden ändå inte räcka till.
Familj: Hustru och två barn, 18 och 20 år gamla.
Bor: I Nacka, sommarställe på Ingarö.
Utanför PB: Fil. dr. i kemi. Äger tre bolag.
Intressen: Spelar, sjunger, seglar och ägnar sig åt trädgårdsodling.

Välkomna till vårens aftnar!

De har en tämligen traditionell prägel. Carl Michael Bellman är med två gånger. Ny forskning presenteras på båda aftnarna, om vår på den punkten tydligen bottenlöse förste Ordensskald.

Dessutom har vi en ny mycket intressant föredragshållare i Br Tom Lundin, som har tung ordensbakgrund från flera andra sällskap. Han berättar om det glada ordenslivet i Stockholm och Uppsala på 1800-talet, och har även med rolig ordens- och spexmusik från tiden.
Väl mött i februari!

Er tillgivne Direktor
Lennart Berg

Kulturaftnar Våren 2014

19/2 Enkan Bloms Bekanta och Ordensheraldikern Fredrik Wilhelm Scholander

Br Tom Lundin vidgar våra kunskaper om 1800-talets muntra ordensliv.

Sång och musik från tiden, med inslag från klassiska Uppsalaspex.

6/3 ”Strunt alt hvad du orerar” –

Carl Michael Bellman, ordenskulturen och Bacchi Orden. **Br Peter Lind**, nydisputerad på en avhandling med denna titel, berättar om sin glada forskarmödas resultat.
Han understöds tungt musikaliskt av lekare.

23/4 Ej mera än du tål…

Br Bo Forssell i ord och ton om en ny sida hos Carl Michael Bellman – den återhållsamme och moraliserande. Utgångspunkten är hans då troligen utkomna bok om Bellmanska Sällskaps- och Dryckesvisor, som till stor del baseras på tidigare outnyttjat material.
Anmälan sker till kulturaftnarnas mejl kulturafton@hotmail.com eller till kansliet (som då vidarebefordrar anmälan) eller till sekreterare Jan Arpi.

Anmälningar mottages till 31/12.
Vid överteckning tillgrips lottning.
Platstilldelning meddelas i brev före januari månads utgång.

Sköldar och prelater

Kapten Haddock har ännu inte använt rubrikens ord som kraftuttryck. Däremot finns det anledning att skriva några ord om PB:s storprelater och deras sköldemärken och valspråk.

”För envar Riddare av Svarta Korset skall finnas SKÖLDEMÄRKE med valspråk på svenska eller latin. Prästerlig Broder har rätt att avstå från sköldemärke”.

Så talar de aktuella stadgarna. Fast egentligen var deras föregångare roligare: (Kap IV, §6) ”För en var Riddare av Svarta Korset, dock icke för andliga ledamöter, skall finnas…”.

Ty vem som är en andlig ledamot och om den får avstå eller inte får ha sköldemärke var en delikat tolkningsfråga. Skälet, antar jag, är att de flesta bricolister vet vad präster står eller anser sig stå för. Och då är deras privata intressen såsom myntslagning eller semlans historia inte så viktiga att de kräver vare sig sköldemärke eller valspråk. Och utrymmet på väggarna i Stamhuset är ju som bekant begränsat.

Men alla mina föregångare har inte sett det så. Den förste, Herman Wilhelm Hackenburg, var Riddarpredikant – det hette så först – 1799-1813, därefter Storprelat till 1817 och valde ”*Hinc Virtutis Honor*”, ungefär ”*Härav aktning för dygden*”. Men då hade han redan 1783 inträdespredikat till

Tyska församlingen där han senare blev kyrkoherde och sedermera hovpredikant.

Johan Gustaf Holmberg hade vad jag vet varken sköld eller valspråk, men han var också hovpredikant och dessutom präst vid korrektionshuset Gäldstugan och vid Spinnhuset. Flera av Storprelaterna har förresten haft tjänst vid olika sorters institutioner, fängelser, regementen och hospital.

Carl Fredrik Dahlgren var SP 1836-1844 och en livad typ. Skrev gjorde han, bland annat ”*Ulla Winblads död*” och texten till en av låtarna på DBK:s repertoar: ”*Våren är kommen*”. Fosforist och humorist om vilken det sagts: ”Ehuru han älskade glada samkväm var han i sällskapskretsar icke mångordig, snarare vad man kallar torrolig. Den långa, magra lutande gestalten hade i hela sitt väsen någonting tafatt och otympligt vilket gav ett ännu mera löjligt intryck åt de infall, dem han strödde omkring sig samt de sprittande kväden dem han alltid uppläste med djupaste allvar”.

Forskning pågår om vad han kan ha haft att hänga på väggen i riddarsalen.

”*Ibland pligterna kärlek*” var Johan Peter Kullmans valspråk. Han var SP 1852-1869 och hann under tiden vara såväl pastorsadjunkt i Jakob och Johannes som kyrkoherde och kontraktsprost i Södertälje och Tveta.

Biskopen i Strängnäs 1881-1889 hette Adam Teodor Strömberg och var SP 1879-1888. Hans valspråk andas en glättig distans till sköldarnas allvar: ”*Angustus purior laetior eundo*” vilket kan uttydas: ”*Den trångbröstade blir renare och gladare av att gå*.” Mången nutida kan vittna om att promenader är bra mot ångest. Vill man läsa något annat av hans hand är psalmen 536 i vår senaste psalmbok både läskig och hoppfull.

Johan Erik Vallins sköld hänger i riddarsalen med ett kors och texten ”*I detta skall Du segra*”. Han ”tog det steg som så mången stockholmspräst tagit före honom: sökte och fick ett fett gäll i Skåne.” Och eftersom Johan Erik var kaplan vid Kungl. Maj:ts Orden avsände kyrkostämman i Tulstorp ett telegram till kung Oscar med ”tack för att han avstått sin egen präst till dem”. Men SP var han hos oss 1889-1897.

Bröderna – bricolistiska, icke köttsliga – Harald Ahlberger och A.E.A. Afzelius har man ännu icke hittat några sköldar till (av?).

”*Honor Sequator*” (*Hedern må följa efter*) pryder Sven Herman Benjamin Svenssons sköld. Han var fil.dr. och riddare av Carl XIII:s orden men inte prästvigd. SP dock över förrförra sekelskiftet. (Minnesramsa: Alla PB:s präster är icke storprelater. Alla PB:s storprelater är icke präster.)

Komminister Karl Eugen Fristedt i Katarina församling tyckte att ”*Constantia et Fides*” (*Ståndaktighet och Trohet*) kunde passa honom och hans efterföljare Johan Edvard Brodin, som dock inte var präst, ansåg att ”*Otium sine litteris mors est*” (*Ledighet utan litterära studier är som döden*) var hans melodi.

Ingen sköld hade Robert Albin Brandel trots att han var såväl fil.dr. som regementspastor, predikant vid Stockholms rannsakningsfängelse och komminister i Storkyrkan. Hans doktorsavhandling borde man läsa: ”Om och ur den arabiske geografen ’Idri Si’”. SP 1925-1929.

Grundaren av Juvenalorden, tillika författaren till ”*O alte Burchenherrlichkeit*” (*O gamla klang- och jubeltid*), var SP 1932-1944 och hette August Lindh. För nutida bröder känd som författare till minnesfestkantaten på grad VI, något mindre för att han var den som begravde Ernst Rolf.

Tänk att någon som har skrivit en ”andaktsbok för idrottsmän och friluftsfolk” har varit SP i PB! Men det har domkyrkokomminister Julle Gabriel Grefberg. Hur hans sköld ser ut, eller skulle sett ut, får vi grubbla över tills den kanske dyker upp.

Den IV:e Riddaregraden reviderades på

1960-talet av bland andra Gösta Herthelius, teol. och fil. kand. och SP 1961-1965. Han efterträddes av min företrädare…

…Sten Anders Ingmar Andrae som då var komminister i Matteus församling och sedermera kyrkoherde i Balingsta på Uppsalaslätten. Inte heller han har någon sköld eller något valspråk vilket dock inte hindrade honom från att storprelata fram till 1986.

Att Par Bricole sedan nästan allra första begynnelsen haft ett eller två prästerliga ämbeten (det andra heter i dag Ordenskaplan och är värt en egen historia), är naturligtvis inte bara av musealt intresse. Sällskapets grundare såg förvisso med andra ögon på religionens roll i det dåtida enhetssamhället, men behovet av andlighet förefaller knappast ha avtagit och vi som nu har fått förtroende att då och då påminna bröderna om ett evighetsperspektiv tror att vi därmed fyller en funktion. Att vi gör det utanför PB i många Bröders privata liv är en annan historia. ■

Br Hans Gentzel
SP 1986 – (sköld-, val- och anspråkslös)

(Till ovanstående rader har Bröderna Peter Ljungman och Hans Tingberg bidragit med nyttiga tillrop.)

Foto sköldar: Janne Skårstedt

Fem frågor till …

…Teaterombudet Br Bo Erik Ahlgren, som under hösten åter har dragit igång Teaterbesökarnas (TBS) uppskattade verksamhet efter närmare två års uppehåll.

Vilka är Teaterbesökarna?

– TBS är en intressegrupp inom moderlogen som fungerar som teaterombud för i första hand de två stora teaterscenerna i Stockholm, Kungl Dramatiska Teatern och Stadsteatern. TBS skapades av Lars Forseth, tidigare hedersordförande i Den Bacchanaliska Theatern, DBT med syftet att förenkla för teaterbröderna att se teater utanför PB. Efter hand har andra PB-bröder hittat TBS. Med kanslisystemets hjälp kan man lättare nå ut till alla teaterbröder, vilket jag från i år vill utnyttja. Självfallet må mina teatervänner ta med Kärälskeliga, en vän eller barnen. Men du måste anmäla dig för att få inbjudningar!
Helst per e-post till Bo.Noel@xBma.se. Rent praktiskt fungerar det så att jag gör en preliminärbokning på teatern. Därefter skickar jag ut en inbjudan till TBS-listan, det vill säga de Bröder som har anmält sig till mig. Eftersom jag har en dag för slutlig anmälan, är det viktigt att ni anmäler er så fort som möjligt.
Kom även ihåg att jag har ett begränsat antal biljetter! Först till kvarn gäller vid anmälan!

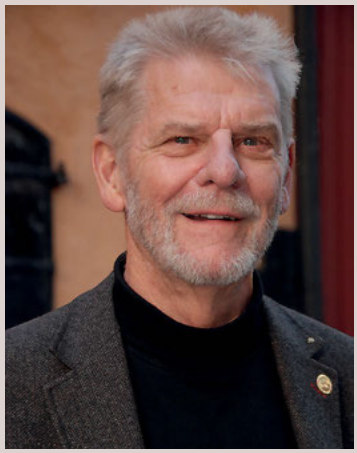
BILD: JANNE SKÅRSTEDT

Vad är på gång framöver?

– I början av oktober såg vi ”De oskyldiga” på Dramatens lilla scen. Vi var 19 Bröder med bekanta. I december ska vi se kritikerrosade ”Amadeus” med Johan Rabaeus i rollen som Salieri och Adam Pålsson som Amadeus. Jag hade redan i slutet av september cirka 16 preliminärbokningar, så jag gissar att vi fyller minst en bänkrad! Det finns många spännande pjäser på repertoaren, och möjligen kan extraerbjudanden komma. Till våren kommer jag att bli registrerat ombud på Stadsteatern igen, vilket ger nya möjligheter. De har också mycket ett erbjuda, dock inga konkreta planer ännu.

Hur är teaterintresset inom PB?

– Sedan tidigare har jag en lista över mycket trogna teatervänner som delar intresset för scenisk teater med mig. Flera av dem är ofta återkommande. Med mitt upprop i våras tillkom många nya bröder, som redan har visat stort intresse.

Hur ser ditt eget teaterintresse ut?

– Jag kommer från en liten småstad där teaterutbudet inte var så stort. Riksteatern och Folkparksteatern skapade intresset hos en nyfiken tonåring. Med skolan åkte vi till Linköping eller Norrköping med rälsbuss på skolresa en gång om året. Vid varje resa fick vi möjligheten att se Linköping-Norrköpings Stadsteater. Ofta var det Molière eller Holberg, som jag minns. När jag senare flyttade till Stockholm för värnplikten och senare studier blev jag flitig teaterbesökare. Den första pjäsen jag såg här var ”Stoppa världen” med Jan Malmsjö och Anna Sundkvist. Ett annat tidigt, starkt minne var ”Farmor och vår Herre”. ”Fadren” såg jag som tonåring, och den berörde mig mycket. Utöver Strindberg tycker jag också om Beckett, Pinter, Shakespeare och Brecht.

Varför ska man besöka en teaterföreställning?

– Det är något alldeles speciellt att gå på teater, att känna atmosfären och sedan se det drama man har valt ut. Det ger en känsla av att skådespelarna bara spelar för mig. När ridån går ner och vi tackar ensemblen har jag delat min upplevelse med många andra, kanske flera hundra. Ofta lämnar man en föreställning som på små moln. Att se en pjäs tillsammans med goda vänner värmer gott. ■

Michael Masoliver

Bellmans visioner segrade i konst

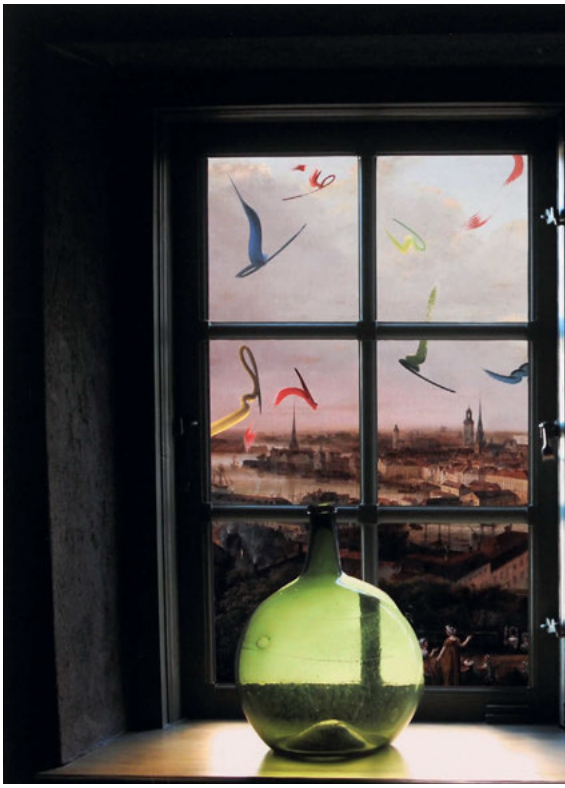

Det grafiska bladet ”Bellmans visioner” belönades med första pris i jubileumsårets stora konsttävling. Bakom verket står konstnären Jan Manker, som med poetisk precision har skapat en ”tidlös båge från dåtid till en drömsk framtid”, som juryn uttrycker det.

I början av 2013 utlyste PB en konsttävling med tema Bellmanhuset vid Urvädersgränd 3, med anledning av att fastigheten hade varit i Sällskapets ägo sedan maj 1938. Ett stort antal konstnärer, såväl inom Sällskapet som etablerade svenska grafiker utanför PB, antog utmaningen. I april kunde en jury bestående av konstnären Björn Krestesen, SM Pino Pilotti, Sören Sunmo, Dagobert Billsten och Stefan Skagerberg utse konstnären Jan Manker till vinnare med sitt bidrag Bellmans visioner med följande motivering:

”Jan Manker har i Sällskapets historiskt första edition av ett grafiskt blad med poetisk precision och ett konstnärligt eget DNA skapat en tidlös båge från dåtid till en drömsk framtid. Bilden ledsagar varligt vår blick genom fönstret i Carl Michael Bellmans ungkarlsrum på Urvädersgränd, in över hans tidlösa inspirationskälla, tillika vår ’Stolta Stad’.”

Besökte Bellmanrummen

I samband med presentationen av det vinnande bidraget på årets Vårhögtidsdag berättade upphovsmannen med egna ord om sina förberedelser inför tävlingen. Där ingick bland annat att besöka Bellmanhuset och inte minst de båda Bellmanrummen, som han beskrev som två små stämningsfulla rum med enkla men tidstypiska 1700-tals möbler.

– Genom de två vackra fönstren möttes man dock av en trist utsikt i form av en brandvägg. Ganska omedelbart föddes idén att i det grafiska bladet ska den utsikt som Bellman kan tänkas ha haft återskapas, sade han.

Jan Manker drog sig till minnes att konstnären Elias Martin hade målat en rad stiliga vedutor över Stockholm. Bland annat en vacker utsikt från Mosebacke från 1786-87, som i dag hänger i Stockholms Stadshus.

– En detalj av målningen utgör nu utsikten från fönstret i bilden, och jag är Elias Martin ett stort tack skyldig för hans medverkan.

De färgglada flygfän som jagar fram utanför Bellmans fönster är i själva verket metaforer för all den lustfyllda inspiration och de geniala visioner och infall som skalden kan ha fått när han blickat ut över Stockholm.

– Idén har jag hämtat från den romerska skalden Aulus Persius Flaccus, som i en av sina satirer beskriver hur de geniala idéerna kommer likt en sällsynt fågel, en ”rara avis”, när den av en tillfällighet råkar landa framför ens ögon. Par Bricole betyder ju just av en tillfällighet, eller av en slump. ■

Michael Masoliver
Foto: Dagobert Billsten

Donationskampanj

Under hösten kommer Bellmans visioner att visas upp i samband med gradgivningar. Verket kommer också att beredas en permanent plats i Stamhuset. Som ett led i den donationskampanj till förmån för vårt kära Stamhus som nu pågår får den som donerar minst 1 500 kronor ett exemplar av den begränsade numrerade upplagan av Jan Mankers vinnande tävlingsbidrag.
Det går till på följande sätt:

- Kontakta Br Dagobert Billsten per e-post och be honom att reservera ett exemplar åt dig. dagobert@bumstead.se
- Sätt in en donation på minst 1 500 kronor till Stamhusets reparationsfond, postgiro 15 14 05-5. Ange referens ”Stamhuset 75 år” samt ditt namn och loge.
- Meddela Br Dagobert Billsten att betalningen är gjord.
- Därefter får du en bekräftelse när du kan avhämta ditt exemplar av bladet på kansliet.

Den som så önskar kan få bladet inramat med passepartout och glas för 800 kronor som betalas kontant. Avhämtning och betalning sker efter samråd med inramaren. De Bröder som vill ha bladet skickat med posten kan få det till självkostnadspris (cirka 125 kronor, inkl. rek och emballage).

Du som vill veta mer, kontakta gärna Br Dagobert Billsten på tel 070 890 89 89 eller per e-post dagobert@bumstead.se

tävlingen

Under hela sommaren 2013 visades Jan Mankers vinnande grafiska blad i Petras valv vid kafeterian på Stockholms Stadsmuseum. Där hängde även de verk av Arnold Högström, KG Nilson, Kersti Rågfelt Strandberg och Michael Wahrby som belönats med juryns hedersomnämnanden.

Fakta om konstnären:

Namn: Jan Manker
Bor: Nykvarn
Född: 1941
Utbildning: Bland annat Konstakademien i Stockholm 1964-1969.
Erfarenhet: Lärare vid Konstfack 1968-1977. Har arbetat med och drivit Grafikens hus sedan 1993. Intendent vid Sveriges Allmänna Konstförening 1995-1999.
Representerad: Moderna Museet Stockholm, Grafikens Hus Mariefred samt på muséerna i Norrköping, Göteborg, Gävle, Borås, Malmö, Örebro, Hälsingborg, Västerås och Centre de la gravure i La Louviere Belgien.
Läs mer: www.manker.se

PB-Senioren besökte Edsbro, Forsmark och Gimo

Den 25 september, en kulen höstdag, for ett 40-tal Bröder och damer med buss mot Forsmark. Första stoppet var i Edsbro, där hembygdsföreningen bjöd på kaffe och visade oss runt bland gamla hus i deras hembygdspark. Därefter fick vi en guidad visning av den nedlagda masugnen och ett litet museum. Det var uppehållsväder men ganska kallt.

Färden gick sedan till Forsmarks Wärdshus där en god lunch intogs. Ute öste regnet ned. Mätta och belåtna satte vi oss i bussen igen. Med oss i bussen hade vi en guide från Vattenfall som visade oss runt de tre kärnkraftverken och berättade om processen och kylvattnet. Det senare leds från ett av verken ut i en stor konstgjord sjö långt ute i havsbandet. Vi kom med bussen ända ut till sjöns utlopp. Sjön, som är en kvadratkilometer stor, är 10 grader varmare än havsvattnet. Här pågår undersökningar om hur temperaturen påverkar djur- och växtliv.

På vägen hem fick vi eftermiddagskaffe på Kvarnen i Gimo. Där finns också Knutmassomuseet inrymt, som har en mängd jättemasker. Vi förundrades över dessa jättar. Av tradition hålls en karneval i Gimo på Tjugondag Knut varje år, där maskerna använts.

Efter en intressant dag återvände vi till storstaden. ■

Text och bild: Br Claes Tottie

Årets julbord på Kastellet 2 december

I år avnjuter PB-seniorerna sitt julbord på Waxholms Kastell måndagen den 2 december. Vi samlas på Strandvägen, kajplats 14, klockan 12.45 för ”avprickning”. Därefter går vi ombord på ”m/s Cinderella I” som avgår klockan 13. Vi anländer till Kastellet klockan 14, då vi går direkt till bordet. Vi beräknar att vara tillbaka cirka klockan 17.

Julbord och båtfärd tur och retur ingår i det oförändrade priset 590 kronor per person. Dryck betalas separat. Anmälan ska ske **senast onsdagen den 20 november** genom inbetalning på PG 15 14 05-8.
Ange ”Julbord”, namn och telefonnummer (helst mobil).
Ansvarig för evenemanget är Claes Tottie, tel. 08-87 62 93.

Inbjudan
Grad VIII
utsänds separat*

inbjuder Dig käre B

BARBA

Söndagen den 8 december 2013 i den vackra och st

Program

14.50	Platserna intagna i Vinterträdgården
15.00	Musiken spelar upp och Högtidskapitlet börjar
16.50	Kapitlet avslutas och barerna öppnar i Spegelsalen
17.15	Minispex i Spegelsalen
18.30	Måltidskalaset i Vinterträdgården inleds
22.30	Måltidskalaset avslutas och PB Puben öppnas
00.00	Barbaradagen avslutas

Klädsel

Högtidsdräkt med vit väst och gradband, PBs medaljer och andra utmärkelser samt efter egen önskan officiella utmärkelser.

Varmt Välkomna!
Anders Hjerpe
General-Ceremonimästare

*) Grad VIII ges i Stamhuset torsdagen den 5 dec. De nyantagne Guvernörerna dubbas vid Barbarakapitlet

Golfen i Moderlogen 2013

Golfsäsongen 2013 är nu nästan slut – här i Stockholmsområdet i alla fall. Vi golfare, liksom förhoppningsvis alla ni andra Bröder, har haft en härlig tid med sol och värme och trivsam samvaro. Att spela golf med andra Bröder är verkligen en höjdare. Stämningen är alltid på topp och vi stärker och fördjupar banden mellan oss och med vårt kära Par Bricole. Vi är cirka 50 Bröder som mer eller mindre flitigt tar del av våra gemensamma aktiviteter på golfbanorna. Vi deltar i Bacchi Horn Cup och så spelar vi en egen Golfturnering över 8 rundor.

Bacchi Horn Cup är en golftävling för alla Bröder i Par Bricole. Den har nu cirka 20 år på nacken och spelades i år på Lanna Lodge, några mil väster om Örebro. Arrangörskapet cirkulerar mellan logerna, och i år var det Sundsvalls PB som mycket förtjänstfullt stod som värd.

Vi var 60 golfspelande Bröder, representerande samtliga loger, som gjorde upp om vandringspokalerna. Från Moderlogen var vi 15 Bröder som kämpade väl – så väl att vi bärgade hem samtliga tre pokaler till Stockholm.

Br Lennart Grandelius vann deltävlingen bästa bruttoscore, det vill säga lägst antal slag över 18 spelade hål, utan avdrag för spelhandicap.

Br Urban Rönnerdahl vann deltävlingen bästa nettoscore, det vill säga lägst antal slag över 18 hål, med avdrag för spelhandicap.

Brr Lennart Grandelius och Urban Rönnerdahl vann deltävlingen bästa 2-mannalag, det vill säga de två spelare från respektive loge som tillsammans hade bästa nettoscore.

Utmaningen nu är att nästa år försvara våra positioner när Malmö PB arrangerar Bacchi

SÄLLSKAPET

B.

Inbjudan
Grad V
utsänds separat*

Bror till att fira årets

RADAG

ilfulla Vinterträdgården å Grand Hôtel, Stockholm

Meny

Terrin på piggvar och lax med fint hackade örter samt Rhode Island-sås och vattenkrasse

Sotat bjärekycklingbröst med tryffelgräddsås och rostade primörer

Nougatcheesecake med körsbärskompott

Lättöl / Mineralvatten
2009 Organic Shiraz, Reyneke Wines, Western Cape, South Africa, 2 glas
Kaffe och punsch

Anmälan

Priset för Måltidskalaset är 1.095 kronor. Härutöver kan Bröderna efter eget önskemål inhandla snaps, dessertvin och avec på plats. Bindande anmälan görs genom inbetalning till PBs PlusGiro 15 14 05-8 på så sätt att inbetalningen är registrerad senast måndag den 25 november (glöm inte att ange namn och grad).

t. Grad V ges tisdagen den 3 dec i Stamhuset. Till gradgivningen hör i båda fallen närvaro vid Barbarakapitlet den 8 december.

Horn Cup 2014. Pokalerna gör sig så bra på Kansliet på Urvädersgränd 3.

Golfturneringen är nu inne på sitt sjätte år. Oftast är vi 20-30 Bröder som spelar i varje runda – och på olika golfbanor runt om Stockholm. Vi spelar slaggolf. De fyra bästa rundorna räknas, och i år har Br Lars Hedbring tagit hem den totala segern. Vi ägnar oss också åt prickskytte på ett korthål på respektive bana.

Alla satsar vi på "HIO" – det vill säga hole in one. Ännu har ingen av oss lyckats med denna bedrift, men Br Claes Fick har varit mest framgångsrik i årets turnering med tre "Närmast flagg". En av deltävlingarna i Golfturneringen är den så kallade Moderlogens golftävling som i år gick av stapeln på Vallentuna GK. Br Anders Holm spelade hem segern i år. Vi avrundar Golfturneringen med bättre middag och prisutdelning på vårt kära Stamhus i slutet av oktober.

Men det viktigaste är inte att vinna – även om det är mycket roligt – utan att vara med och dela på den härliga gemenskapen ute på golfbanorna. Du min Broder som ännu inte tagit steget in i Moderlogens golfverksamhet, hör av dig med ett mail till undertecknad på adress parbricole.golfen@yahoo.se så kommer du att inför nästa års golfsäsong få all nödvändig information för att tillsammans med oss andra njuta av golfen i sann bricolistisk anda. ■

KLANG!!!

Br Urban Rönnerdahl
Golfsamordnare inom Moderlogen

Operasångaren som fick e

Carl Johan Uddman (1821-1878) var en av Sveriges främsta operasångare, hyllad av hög som låg. Som belöning för sin härliga röst fick han en nybyggd malmgård på Djurgården vid sin pensionering 1874. I dag är denna malmgård ombyggd till ett populärt värdshus vid namn Godthem.

Ute på Djurgården finns inte mindre än tre minnesmärken efter framstående bricolister, alla tre gladde under sin livstid oräkneliga svenskar. Alla tre hade sin egen nådige konung.

Den förste som hedrades med ett eget minnesmärke, en ståtlig bronsbyst, var Carl Michael Bellman. Den 26 juli 1829 avtäcktes denna inför en stor åskådarskara och sedan dess firar vi i PB denna dag som Bellmandagen. Näst efter vaktparaden lär det vara Stockholms äldsta levande tradition.

Gunnar Wennerberg, ”Gluntarnes” skald, fick sitt minnesmärke, en hel staty, avtäckt på Kaptensudden den 30 april 1916. Prins Eugen svarade för avtäckandet till tonerna av Wennerbergs ljuvliga vårsånger, Carl Eldh skulpterade konstverket med sedvanlig finess. Även till detta minnesmärke strömmade folk i många år på avtäckningsdagen – de var främst studenter vid Stockholms högskola som framför Wennerbergs bild satte på sina vita mössor, som sedan bars hela sommaren. Efter andra världskriget bleknade denna sedvänja bort, men kunde gott tas upp igen i en tid när studentmössorna inte längre sticker de radikala i ögonen.

Den tredje skulpturen står lite mer blygsamt placerad bakom värdshuset Godthem, ett par stenkast därifrån. De flesta promenerar förbi konstverket utan att ägna det en blick; kanske också Du gör detta, min Bror? Ett gott råd: tag med en blomma nästa gång och lägg den framför bilden av en av Sveriges största sångare.

Omedelbar succé

Han hette Carl Johan Uddman och föddes i Stockholm den 11 mars 1821. Fadern hette Jakob Daniel Uddman och var revisor i arméns pensionskassa. Redan som barn utmärkte sig lille Carl Johan för sin vackra röst, men fadern vägrade att kosta på honom en sångutbildning; hemmet var fattigt och syskonen många. När Uddman var 14 år gammal skickade fadern honom i stället till Trollhättan för att där tjänstgöra som biträde vid slusskontoret. Efter en tid tillät fadern honom att söka in till Kungliga teaterns elevskola, men detta försök misslyckades. Vid 18 års ålder erövrade han i stället en plats i A G Wallins teatersällskap och stannade där till våren 1846.

BILD: MICHAEL MASOLIVER

Den 3 december samma år debuterade han på Kungliga Teatern i rollen som Max i operan ”Alphyddan”. Succén var omedelbar och Uddman blev fast anställd trots brist på formell skolning. Snart talade hela Stockholm om honom, alla trängdes vid biljettkassorna för att få se Operans nya stjärnskott. I framgångens yra började Uddman att äta för mycket och snart hade han en rondör som ständigt växte i omfång. Efter vad som sades kunde Uddman äta ”vad som helst, hur mycket som helst och, framför allt, hur länge som helst”.

Skapade eget sällskap

År 1847 blev Uddman ledamot av Par Bricole och trivdes av allt att döma förträffligt hos oss. Fjorton år senare ansåg han sig tillräckligt rutinerad för att kunna skapa sitt eget sällskap, Carl Johan-förbundet, med sig själv som ordförande och spiritus rector. Sällskapets stora högtidsdag inföll den 28 januari på Carl-dagen; då uttömdes skålar inte enbart för Hans Högstsalige Majestät Carl XIV Johan utan även för sällskapets avhållne ordförande – han hette också Carl Johan, inte sant? I detta sällskap ingick bland andra bricolisterna August Blanche och Johan Gabriel Carlén – den senare förordade oavlåtligt republikens införande (bakom ryggen kallades han därför ”revolutionsfåret”) men drack alltid snällt skålen i botten för Carl XIV Johans minne.

Carl Johan Uddmans fetma gjorde att han nästan alltid fick uppträda i mer farsbetonade roller som till exempel Barthold i ”Figaros bröllop”. En av hans största beundrare var Oscar II som alltid troget satt i sin loge när Uddman skulle kreera en ny roll. Den normalt stele och formelle kung Oscar tappade alltid sin mask när han såg Uddman agera på scenen; kungen sågs ofta gråta av skratt och ropa: ”Bravo! Bravo!”.

År 1874 överraskade Uddmans vänner honom med att låta bygga ett pensionärshem åt honom ute på Djurgården. Platsen utvaldes av majestätet själv, Oscar II, som dessutom skänkte ett avsevärt belopp för att möjliggöra uppförandet av en tillräckligt värdig bostad. Till slut stod den klar.

Efter Uddmans avskedsföreställning drogs han i vagn ut till sitt nya hem och kunde, mållös av häpnad och tacksamhet, ta det i besittning medan alla närvarande hurrade så mycket de orkade. Villan fick namnet Godthem efter Uddmans ofta upprepade favorituttryck ”Gott”. Morgonen efter invigningen åkte Oscar II till exempel förbi i vagn på väg in till staden från Rosendals slott och fick då se Uddman sitta på verandan till sitt nya hem, fredligt rökande en pipa efter frukosten. Oscar II lutade sig ur vagnen i förbifarten och ropade ”God morgon, Uddman, hur mår du?”.

Uddman, endast iklädd en nattrock och rökmössa, gjorde ett fruktlöst försök att resa sig. Detta gick nu inte, han fick bara ur sig ett halvkvävt: ”Gott, Ers majestät”. Enligt kusken kastade sig Oscar II då tillbaka i vagnen och skrattade så han skrek hela vägen bort till Slottet.

Outtröttlig muntergök

I Par Bricole fick Uddman tionde graden, RGK, trots ett mycket ansträngt sångschema på andra ställen. Han var naturligtvis mycket omsvärmad som en av tidens stora kändisar, men inte bara därför – bröderna i PB intygade med en mun att Uddmans sprittande glada humör aldrig svek honom. I sina vänners lag var han ”den outtröttlige muntergöken, den uppfinningsrike lustigkurren och den mest avhållne vännen”. Han sade ”godt” om allt och alla (enligt den samtide litteratören Frans Hedberg).

Under åren 1869-1878 kunde Par Bricole räkna den firade operasångaren som sin egen Ordens-Cantor. Som sådan blev han ombedd att sjunga ett speciellt kväde, ”Om hundra år”, vid firandet av Par Bricoles 100-årsjubileum på Novilla

en egen guldkrog

Av Br Martin Stugart

Rollbild av CJ Uddman, operasångare och gourmand.

år 1874. Jubiléet firades fem år i förväg eftersom dåvarande Stormästaren Herman Schlytern gärna ville vara med och fira; han var inte säker på att orka leva fem år till. Det gjorde han inte heller, Schlytern avled år 1877. Uddman följde honom i graven 1878, bäst alltså som skedde.

Här några strofer ur jubileumskvädet:

Uti högtidsskruden, strålande och lystert,
ter sig Par Bricole vart ögat gör sin rund.
Glädjens genier dansa i var vrå så ystert,
Milde Fadern vakar över vårt förbund.
Själv, fast något varm, så genomgott jag mår
men så festas ej var dag för hundra år.

Borta äro alla jordelivets plågor
ty vid Mästarns lösen: "Klang, I Bacchi barn!"
stänka himmelshöga silverbålens vågor,
riddare och "trattar" stämma upp fanfar´n
och i häroldskåpa Minnets ängel står,
hälsande "gutår" från forna hundra år".

Uddman fortsatte att sjunga ytterligare tolv verser på ungefär samma sätt innan jubelorkanen bröt loss. Stormästaren Herman Schlytern äntrade scenen och prydde den bugande Uddman med sällskapets högsta utmärkelse, Westerstrandska medaljen. Den bar han med stolthet till sin död 1878.

Den 30 maj samma år gick han ur tiden och lämnade ett gigantiskt tomrum efter sig – på mer än ett sätt. Ett knappt år senare, på Vårhögtidsdagen 1879, höll en högt uppsatt broder ett minnestal över den frejdade Ordens-Cantorn: "Han undandrog sig aldrig att vid de tillfällen som ständigt återkommo med sin rika förmåga och sin vackra talang bidraga till glädjens spridande inom våra kretsar förutom den verkliga njutning som hans sköna stämma betrodde oss".

Efter Carl Johan Uddmans död övergick besittningsrätten av Godthem till grosshandlaren J A Meissner. Under Stockholmsutställningen 1897 tilläts Stora Bryggeriet där ha en servering som sedan helt sonika blev kvar. Bakom värdshuset står bysten av Carl Johan Uddman som ett halvt förgätet minne av tider som längesen svunnit.

FOTO: GABRIEL ANDERBJÖRK

34 Oförgängligt Skinande Bröder

Den 21 september befordrades trettiosex Bröder till Oförgängligt Skinande. Ehuru spontant placerade på bilden här ovan – samt vid fotograferingsögonblicket decimerade till 34 – äro de nyligen upphöjde Bröderna i bokstavsordning: Bill Bergman, Sune Bohlin, Jens Carlström, Hans Cervin, Christer Dahlström, Peter Ekberg, Gunnar Emås, Henrik Forsström, Ernst Grafström, Lennart Grandelius, Andreas Grill, Kjell Hammarström, Björn Häggström, Håkan Jakobsson, Lars Anders Johansson, Björn Junge, Thomas Karlsson, Peter Kolstad, Lennart Krantz, Ulf Larsson, Magnus Lindblom, Mikael Lindholm, Olle Lundgren, Johan Malmborg, Roberth Malmgren, Johan Mårtensson, Lars Nerback, Mikael Ohrling, Gustaf Petersson, Jan Rosenholm, Björn Roting, Stefan Sandberg, Tommie Sjöberg, Henrik Stern, Anders Ström och Hans Wånander.

Bellmandage

Text och bild: Br Per Furusjö

I ett som vanligt strålande sommarväder samlades cirka 170 Bröder och Kärälskeliga på Djurgården. Efter en procession till Bellmanbysten underhölls vi av kör och hornblåsare. Br Sören Sunmo höll årets Bellmantal, och SM Pino Pilotti nedlade en krans vid bysten. Därefter blev det dags för middag och mingel på Hasselbacken.

Läsvärt om PB

Par Bricole är ett ordenssällskap vars syfte och mål är att vårda och bevara det svenska kulturarvet. I detta uppdrag ingår självklart också att vårda och bevara bricolismens eget arv. Här berättar Mats Aspington, PB-Broder och antikvariatsbokhandlare, var du kan läsa mer om PB och framträdande personer ur dess förflutna.

Mina bröder i det lysande Sällskapet Par Bricole, här en liten titt i mitt privata PB-bibliotek. Det finns mycket intressant skrivet från tiden då PB grundades ”av en slump” 1779, där den drivande kraften var Olof Kexél samt naturligtvis Carl Michael Bellman och Carl Israel Hallman. Hela historien finns i boken ”*Sällskapet Par Bricole 200 år*”, som finns att köpa på Stamhuset.

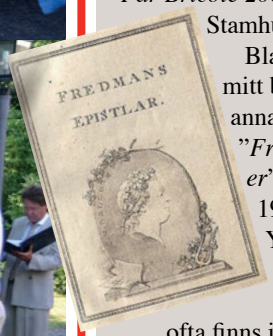

Bland de övriga titlarna i mitt bibliotek återfinns bland annat Carl Michael Bellmans ”*Fredmans epistlar och sånger*” från 1920, och omtryckt 1922, med illustrationer av Yngve Berg. Det handlar om tre väldigt trevliga volymer med noter som ofta finns i mycket vackra halvfranska- eller skinnband. Naturligtvis är originalutgåvorna från 1790-91, som faktiskt finns att köpa då och då, trevligare men dessvärre är dessa sällan i fint skick, och det är sällsynt med samtida band.

I övrigt var Bellman väldigt produktiv, och en hel del intressanta verk finns att köpa på webbsidan www.antikvariat.net. Naturligtvis finns det alltid en hylla med Bellmaniana på Aspingtons Antikvariat.

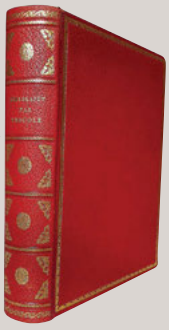

Här några fler titlar från mitt bibliotek:

• *Sällskapet Par Bricole*. Historik och porträttgalleri med biografier. Tryckt 1946, och det är på denna P.B. 200 bygger.

• *Mantals-skrivningen*. 1 act af Carl Mikael Bellman. Uppförd av Sällskapet Par Bricole 16 april 1939 å Grand Hotel i Stockholm.

• *Par Bricoles Gustavianska period*. Personalhistoriska anteckningar till den äldsta matrikeln. Tryckt 1903 av Hasse W Tullbergs förlag.

• *Sextio sånger af Carl Michael Bellman satta för Mansröster och Sällskapet P.B.* tillegnade af J.P. Cronhamn. Andra upplagan 1839.

• *Olof Kexéls Skrifter* samlade av P.A. Sondén. Tryckt 1837.

• *Carl Israel Hallmans Skrifter*. Utgifvna av J.M. Stjernstolpe 1820.

• Erik Åkerberg: *Musiklifvet inom Par Bricole 1779-1890*. Med 72 porträtt och 2 planscher. Tryckt 1910.

• *Olof Kexél 1748-1796. Stiftare av Sällskapet Par Bricole*. Utgiven av Gösta Lundström 1975.

Bellmanssällskapet har gett ut Bellmans skrifter under ett antal år från 1921 till 2003 i totalt 20 delar. Sedan 1924 har sällskapet också gett ut skriftserien *Bellmansstudier*, som hittills har kommit ut i 23 volymer.

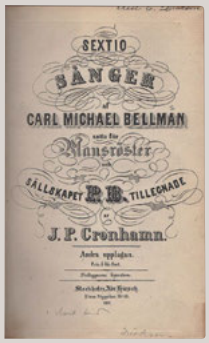

Icke att förglömma är det fina biblioteket som Par Bricole har i vårt älskade Stamhus på Urvädersgränd. ■

Klang!

Text & foto: Br Mats Aspington

Julkonsert med DBK i Gustav Vasa kyrka

Söndagen den 15 december uppträder DBK med en julkonsert i Gustav Vasa kyrka.
Maria Metzler Sædén är solist, och vid orgeln sitter DBK:s Andre Koralintendent Olof Andersson.
Kören kommer att dirigeras av Förste Koralintendent Marcus Edgar.
Konserten startar klockan 17.

Bellmansspelen – ett lysande folknöje på Djurgården

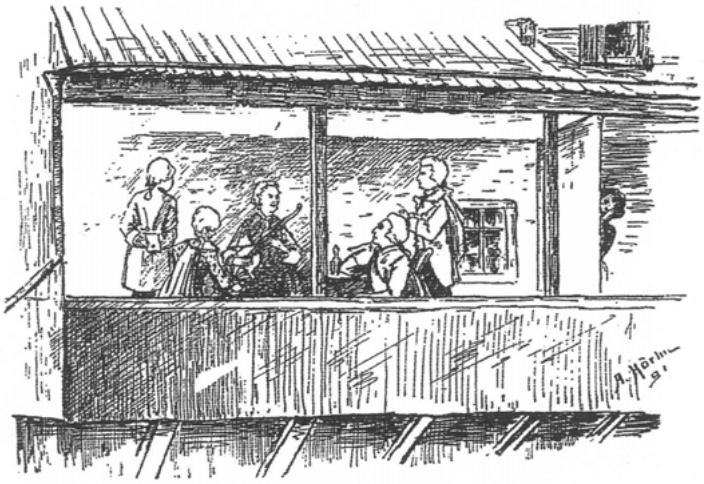

Bellman sjunger på svalgången (efter en gammal teckning).

Årets Bellmandag med festmåltid på Hasselbacken förgylldes bland annat av vår Stormästares intressanta berättelse om Bellmansspelen på Djurgården. Här berättar Br Harald Iversen om sina egna minnen av spelen från 1940-talet.

Bellmansspelen i Stockholm var stora evenemang på sin tid med kända artister, lövade båtar, korteger och flera festdagar runt Djurgården och Gröna Lund. Med tiden blev de allt blygsammare. Spelens huvudarrangör var Gröna Lund i samarbete med Stockholmstidningen, och de firades årligen i olika omfattning under ett flertal år i juli månad från slutet av 30-talet fram till 60-talet. Under krigsåren på 40-talet fick spelen både nationellt och kvalitativt en speciell prägel.

Förutom Gösta Kjellertz som ofta spelat huvudrollen, det vill säga Bellman, har många kända artister medverkat i Bellmansspelen. Däribland Brita Appelgren, Julia Caesar, Anna-Lisa Ericsson, Sickan Carlsson, Christina Schollin, George Fant, Thor Modéen, Georg Rydeberg, Jan Malmsjö, Evert Taube och Prins Wilhelm. Även Par Bricoles kör har medverkat.

Festligheterna inleddes med sjötåg på Djurgårdsbrunnsviken med ett stort antal smyckade roddbåtar och en galär med bland andra Gustav III, Bellman, Ulla Winblad, Bacchus och Neptun ombord. Färden gick till Djurgårdsbron varifrån en kortege startade mot slutmålet Gröna Lund. Stränder och vägar kantades av många tusen åskådare. Som kuriositet kan nämnas att Noël Coward var på kort besök i Stockholm 1939 och upplevde ”Bellman’s day” som det mest grandiosa han sett.

När Stormästaren i sitt tal på Bellmandagen nämnde de lysande Bellmansspelen, som en gång i världen roade stockholmarna, vaknade minnen till liv. Jag har nämligen själv haft det stora nöjet att få vara med i spektaklet i början av 1940-talet. Vid den tiden bodde min familj i Bellmanhuset, det hus som PB:s förste Ordensskald besökt och besjungit och där för övrigt Bellmanssällskapet numera har sitt huvudkvarter. Min pappa hade en hel del kontakter med 30- och 40-talens teaterfolk, bland annat med Bellmansspelens regissör, skådespelaren Helge Hagerman. Därmed var rollbesättningen klar – dock inte i någon av paradrollerna för min del. Jag blev statist!

Jag har varit sotarpojke bärandes på en liten stege, skomakarlärling med eleganta stövlar över axeln och page med fina sidenkläder. Året 1940 var särskilt spännande när jag trots mina 13 år fick roddduppdraget att på ett säkert sätt se till att två unga, vackra 1700-talsdamer fick en angenäm överfart på Djurgårdsbrunnsviken.

Vår färd startade vid Sjöfartsmuseet med destination Djurgårdsbron. Där låg ett tjugotal båtar längs bryggorna och bland mängden festklädda människor som skulle transporteras blev det en minst sagt rörig embarkering, och en del roddare hade dessutom påtagliga problem att hantera ett par åror. Jag upplevde vissa associationer med Fredmans Epistel no 33 ”Om Fader Movitz’s öfverfart till Djurgården”.

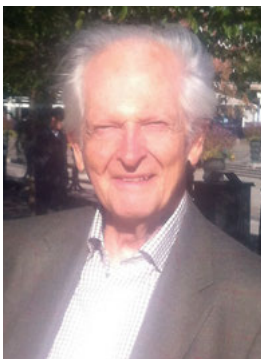

FOTO: PRIVAT ÄGO

Allt gick dock väl till slut, och i min fina klädsel med trekantshatt och med mina eleganta passagerare ombord kände jag mig som en genuin 1700-talsmänniska i den girlangprydda båten. Allt under publikens jubel.

Väl i land drog ett glammande festtåg mot Gröna Lund, och särskilt roligt var det när den mycket rödnäste och korpulente Bacchus hade problem med att sitta kvar på sin vintunna.

Ett särskilt minne från Bellmansspelen var när Gösta Kjellertz gästade oss hemma i Bellmanhuset – helt i skepnad av Carl Michael Bellman – och sjöng till luta på vår veranda. Det finns en gammal teckning som visar Bellman där han sitter på exakt samma plats och sjunger för några vänner. ■

Br Harald Iversen

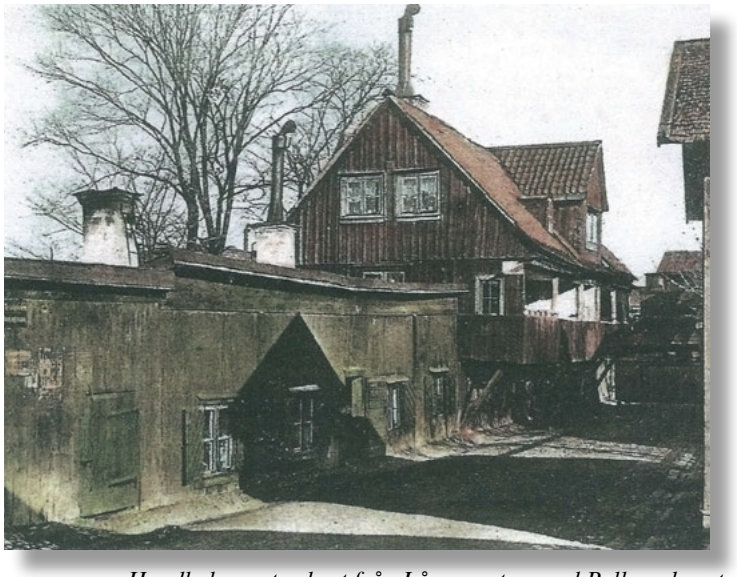

Handkolorerat vykort från Långa gatan med Bellmanhuset.

Samfundet Sankt Erik invigde skylt på Bellmanhuset

BILD: JANNE SKÅRSTEDT

Strax efter lunch den 21 maj samlades en grupp människor utanför Bellmanhuset i Urvädersgränd på Södermalm. Det var dags att inviga Samfundet Sankt Eriks nya emaljerade informationsskylt, som satts upp på Sällskapet Par Bricoles stamhus.

Skylten innehåller en kortfattad historik över huset på svenska och engelska. Samfundets skyltar finns på ett stort antal av Stockholms historiskt intressanta byggnader. Invigningen var en del i firandet av det faktum att Bellmanhuset i år varit 75 år i Par Bricoles ägo. Vid invigningen talade Sören Sunmo från Par Bricole och Fredrik von Feilitzen från Samfundet Sankt Erik.

Efter att täckelsen högtidligt fallit från skylten knackade Stefan Skagerberg från Par Bricole hårt på husets port varpå Carl Michael Bellman i Sten Magnus Petris eminenta skepnad tog emot de församlade gästerna med sången ”Stolta stad”. Par Bricoles tidigare ordensskald Martin Stugart var dagens ciceron och genomförde därefter – tillsammans med Sten Magnus Petri – en historisk och musikalisk guidning i Par Bricoles och Bellmanhusets historia.

Invigningsgästerna fick också möjlighet att studera urmakare Jean Fredmans så kallade nattur, vilket i år lånats in från Stockholms stadsmuseum och placerats i det lilla museum som finns i huset. ■

Br Mats Hayen

Unik badortsmusik återuppstår

I fjol stod Svenska Klarinettsextetten, med medlemmar från DBM, för ett uppskattat framträdande i samband med grad VI hos Moderlogen. Nu kan du som missade evenemanget beställa sextettens kritikerrosade cd-skiva ***Badortsmusik från Bohuslän anno 1923*** *direkt från Br Christer Torgé.*

På grad VI förra hösten fick Bröderna i Moderlogen höra något alldeles unikt. För första gången på snart 90 år framfördes Badortsmusik från Bohuslän anno 1923 av Svenska Klarinettsextetten, som består av medlemmar ur den Bacchanaliska Musiken. Att detta var oerhört uppskattat rådde inget tvivel om att döma av publikreaktionerna.

Svenska Klarinettsextetten spelade för övrigt in en cd i Riddarsalen på Stamhuset förra året och recensionerna i fackpressen var mycket positiva. För inspelningen stod Björn Uddén från DBM, och på cd:n finns även ett antal nummer specialskrivna för bronslur och framförda på Sällskapets egen bronslur av DBM:s egen Christer Torgé.

Klarinettsextett är en ensembleform som bara fanns på Bohusläns regemente, I 17 i Uddevalla. Orkestern spelade sommartid även på den tidens fashionabla badorter Marstrand, Gustavsberg utanför Uddevalla, Strömstad, Lysekil och liknande, dit dåtidens Jetset sökte sig. Dagens Sandhamn, Båstad och Visby är bara bleka kopior.

Nej, på den gamla goda tiden visste man hur man skulle roa sig och kraven på orkestrarna var hårda, det gällde att kunna spela såväl traditionell brunnsmusik som de nya populära sångerna ur tidens operor och operetter, liksom modernare musik och inslaget av två klarinetter till messingkvartetten gav en bredare klangfärg som möjliggjorde en större repertoar.

Projektet med att ta fram, gå igenom och spela in delar av det omfattande notmaterialet från 1923 har stöttats, förutom av PB, av Kungl. Musikaliska Akademien och Militärmusiksamfundet.

Cd-skivan kan beställas av Br Christer Torgé på mail christer.torge@comhem.se.

DBK på resa i Ungern i Bacchi anda

Den Bacchanaliska Kören har varit i Ungern och deltagit i The European Winesong Festival 2013. Festivalen pågick helgen 27-29 september och hölls i staden Pécs, cirka 25 mil söder om Budapest.

Den Bacchanaliska Kören (DBK) hade sammanlagt 29 sångare och 15 medföljande i sällskapet. Vi var den enda kören från Sverige, och för att få komma med krävs en viss kvalificering för att bli ackrediterad till festivalen. Förutom från Sverige var det manskörer från Italien, Polen, Kroatien, Nord-Ossetien (!) och Ungern.

Kören framträdde både inomhus och utomhus, i vinkällare såväl som i det stora nybyggda konserthuset i Pécs, där det var fullsatt med närmare 1 000 personer i publiken. Kören sjöng både enskilt och tillsammans med alla körer, symfoniorkester och solister. Evenemanget blev bejublat, och resan var mycket uppskattad bland både sångare och medföljande. Det hela var föredömligt dirigerat av DBK:s Andre Koralintendent Olof Andersson och lika föredömligt organiserat av broder Gösta Knochenhauer.

DBK har som ambition att göra en konsertresa till utlandet varje eller vartannat år. Förra året var kören i Berlin. Du som är intresserad att provsjunga till kören är välkommen att kontakta DBK:s sekreterare, Br Gunnar Wannborg.

Br Sören Sunmo
Ordförande för DBK

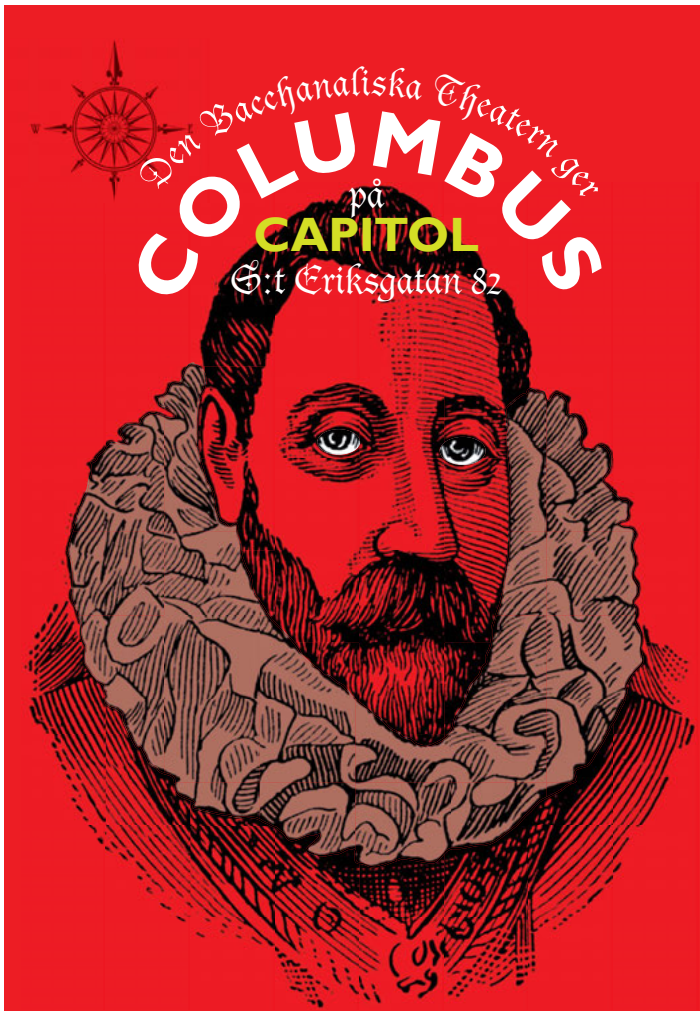

Vad upptäckte Columbus egentligen? Bodde indianerna i Indien? Var inte vikingarna först i västerled? Var jorden rund redan då? Vart tog Vasco da Gama vägen? Dessa och många andra frågor får du svar på om du besöker Capitol och ser vårt spex i vår.

Käre bröder, mycket välkomna till ett nytt PB-spex i mars 2014!

Kommande spex COLUMBUS eller Å ANDRA SIDAN är lånat från Kårspexet vid KTH men omarbetat och rimmat för den kräsne PB-publiken av Brr Pino Pilotti och Hans Gentzel.

Fredag 7/3 kl. 19.00 • Söndag 9/3 kl. 16.00
Onsdag 12/3 kl. 19.00 • Fredag 14/3 kl. 19.00
Lördag 15/3 kl. 16.00

Som vanligt på Capitol, S:t Eriksgatan 82.
Biljetter à 220 kr kan beställas på
www.pbteater.se
efter 1 december.